

Prolog, september 1958

Han blev vækket af stemmer, der skændtes.

Det var ikke mor og far. De skændtes aldrig. Man kan da ikke skændes i den hellige familie, plejede far at sige. Og så lo han på den der alvorlige måde, som gjorde, at man ikke vidste, om han spøgte eller mente det for alvor.

Det var heller ikke Vivianne, der råbte op. Heller ikke noget andet, levende menneske. Nej, stemmerne var inden i ham selv.

Gør det, sagde den ene. Det fortjener de. De er uretfærdige.

Gør det ikke, sagde den anden. Du får tæsk. Han vil opdage det.

Sært at man kunne blive vækket af stemmer, som egentlig ikke fandtes, tænkte han. Han kiggede på uret. Klokkeren var kun halv syv. Tyve minutter endnu, før han behøvede at stå op. Det var også sært. Han vågnede næsten aldrig af sig selv. Mor måtte som oftest vække ham både én og to gange.

Det skyldtes naturligvis, at det var en speciel morgen.

Selvfølgelig. Og på grund af det der, han havde tænkt på i går aftes. Inden han faldt i søvn. Det der, som stemmerne skændtes om. Han havde sikkert drømt om det også, sådan måtte det være, selv om han ikke kunne huske det. Han blev liggende lidt og forsøgte at finde tilbage til søvnen, men det virkede ikke.

Han satte sig op på sengekanten. Jeg gør det, tænkte han. Der sker måske ingenting, men jeg er så vred. Det er ikke retfærdigt, og når noget er uretfærdigt, må man gøre noget ved det, det er netop det, far plejer at sige.

Lad være, sagde den anden stemme til ham. Han vil opdage det, og hvordan i alverden skal du så forklare det?

Han opdager det ikke, sagde den første stemme. Vær nu ikke

så pokkers fej. Du vil fortryde det og skamme dig over, at du var fej, hvis du ikke gør det. Desuden er det jo bare småting.

Tværtimod, sagde den anden stemme. Du vil fortryde, hvis du gør det. Og det er ikke småting.

Men den lød ikke så kraftig mere, den stemme, som ville stoppe ham. Den var ikke andet end en hvisken. Han rejste sig og gik over til stolen, hvor hans tøj lå. Stoppede hånden i lommen på den lyseblå kofte og mærkede efter.

Jo, tabletpungen lå der. Det var let. Det skulle være let, og risikoen for, at han blev fanget, fyldte ikke mere end en fis i stormvejr. Det var også noget af det, far plejede at sige. Andre mennesker snakkede om en dråbe i havet, men far sagde altid en fis i stormvejr.

Den anden stemme forsøgte at få indført nogle ord, men den var så svag, at han ikke kunne høre den længere. Ikke højere end ... ja, netop ... en fis i stormvejr.

Han gik ud på toilettet og mærkede, hvordan det kildrede i kroppen på ham. Beslutningen føltes som en varm kugle i hans hoved.

I

1

Rickard Berglund var en i mange henseender rationel ung mand, men han brød sig meget lidt om tirsdage.

Det havde ikke altid været sådan. Rationaliteten havde nok været der hele tiden, men de sidste år af 50'erne – endnu inden han havde taget skridtet op fra underskolen til realskolen i Töreboda – havde det være stik modsat med tirsdagene. De havde været omgivet af en form for lys. I det mindste i den sidste del af vinteren og om foråret. Årsagen var enkel, eller rettere todelt: Tirsdag var den dag, hvor *Anders And & Co.* dumpede ind ad brevsprækken, og det var også den dag, hvor hans mor serverede credeboller med varm mælk, når han kom hjem i frokostpausen.

Denne kombination at sidde med en stor, nypudret bolle, der flød i sød kanelmælk og med endnu et ulæst – uberørt af menneskehånd virkede det næsten – tegneserieblad til venstre for tallerkenen på den rød- og hvidternede voksdug – ja, bare forventningen om den forestående glæde fik ham som oftest til at løbe de fire hundrede meter mellem skolen og det hvide hus på Fimbulgatan.

Det var tirsdagene efter den tid, som fik en anden tone. Først og fremmest årene 1963 og 1964, hvor han havde skiftet skole, var blevet for gammel til Anders And, og far Josef lå på sanatoriet i Adolfshyttan og var ved at dø.

For det var altid på den dag, at mor Ethel og han tog bussen ud for at besøge ham. Bussen var blå, havde luvslidte sæder og blev fire gange ud af fem kørt af Benny Perssons smældfede far – Benny, plageånden fra Stavaskolen. Det var mørkt, når de kom tilbage til Fimbulgatan, lektierne var ikke lavet, og hans mor havde

røde øjne af at græde i smug under hjemturen.

Men hans far døde ikke en tirsdag, det skete natten mellem en fredag og en lørdag. Begravelsen fandt sted i stilhed godt en uge senere. Det var i november 1964, og det regnede fra morgen til aften.

Måske var det ikke engang de ture ud til sanatoriet, der var kernen i hans antipati mod tirsdage, det var ikke let at vide. Allerede meget tidligt i livet havde Rickard Berglund en meget bestemt opfattelse af, hvordan ugens dage var. Hvilken farve de havde, for eksempel – og hvilket temperament. Også selv om der kom til at gå adskillige år, før han forstod, hvad ordet *temperament* betød. Således var lørdagene sorte, men varme, akkurat som i almanakken, mandagene var mørkeblå og trygge ... mens tirsdagene altid havde haft en slags hård skal, lysegrå, kold og afvisende. At sætte tænderne i dem følte omtrent som at bide i en tallerken af porcelæn.

Derefter fulgte den meget mørkeblå onsdag, der – navnlig hen imod aften – plejede at give løfter om både velbefindende og varme, torsdagen med sin himmelblå frihedsfølelse og den hvide fredag – men fredagens hvide farve var af en helt anden karakter end tirsdagens isnende kulde.

Han vidste ikke, hvorfra han havde fået dette tydelige billede af ugens hjul – eller hvordan han i det hele taget kunne vide, at der var tale om et hjul – og han havde nogle gange spekuleret på, om andre mennesker opfattede det på samme måde som han. Men han havde aldrig, i det mindste frem til sit tyvende leveår, diskuteret sagen med nogen. Muligvis af angst for, at folk skulle tro, at der var noget galt i hovedet på ham.

Tirsdagsfobien var under alle omstændigheder blevet hængende. I gymnasietiden var det altid med en følelse af tungsind, at han vågnede op i sit lejede værelse på Östra Järnvägsgatan på denne dag i ugen vel vidende, at der intet godt var at forvente sig i de næstfølgende femten-seksten timer. Ikke i skolen og heller ikke i de spinkle kammeratskabsrelationer. Tirsdagene var hårde som emalje og fjendtlige af natur. Det eneste, man kunne gøre, var at forsøge at holde ud. Væbne sig med tålmodighed og overleve.

Måske det i længden kunne være nyttigt på en eller anden måde.

I dag var det dog ikke tirsdag. Det var mandag. Datoen var den 9. juni 1969, og skinnebussen fra Enköping stoppede med en langstrakt hvinen og et ryk på spor 4 på hovedbanegården i Uppsala. Klokken var tyve minutter over elleve om formiddagen. Rickard Berglund greb fat i sin grønne lærredstaske og steg ud i solskinet på perronen.

Der stod han stille i nogle sekunder, som om han ville erindre sig øjeblikket – det længe imødesete øjeblik nærmere bestemt – hvor han for første gang satte fødderne på universitetsbyens vidt besungne jord. *Gluntarne. Ulf Peder Olrog. Orphei drängar.* Det var nærmest storslået.

Men da han betragtede sine fødder og de nærmeste omgivelser, kunne han desværre konstatere, at de ikke så specielt mærkværdige ud. Det kunne lige så godt have været alle mulige andre fødder på en hvilken som helst anden perron i Herrljunga eller Eslöv eller et hvilket som helst andet gudsforladt sted i kongeriget Sverige. Han sukkede trist. Trak på skuldrene, fulgte strømmen af mennesker gennem stationsbygningen og tog byen i besiddelse.

I det mindste var det sådan, han formulerede det ved sig selv. *Nu tager jeg byen i besiddelse.* Det var en måde at holde uroen i skak på. Når man tænkte i kursiv, betød det, at man tog kommandoen over virkeligheden. Han vidste, at det var noget, han havde fra en bog, han havde læst i skolen, men hverken forfatterens navn eller bogens titel kunne han huske. Under alle omstændigheder var det dog en simpel og velfungerende metode: *Kursiverede tanker holder omgivelsernes trusler i skak.*

Ude på pladsen foran stationsbygningen stoppede han op endnu en gang. Betragtede den svulstige og farverige skulptur i stenkredsen og tænkte, at den sikkert var berømt. Der var en uendelighed af berømte ting i en by som Uppsala. Bygninger, mindesmærker, historiske steder. Og med tiden ville han komme til at tilegne sig alt dette, roligt og målbevidst – han havde intet hastværk, hvad det angik.

Han fortsatte lige frem, krydsede en voldsomt trafikeret gade og et par mindre, og efter nogle minutter var han nede ved åen. Fyris. Han gik over den via en træbro, så domkirken og den gamle bydel tårne sig op skråt foran sig til højre, nikkede fornøjet ved sig selv og styrede sine skridt i den retning.

Hvert eneste menneske bør have en stor plan og en lille plan. Den store drejer sig om, hvordan man har tænkt sig at komme gennem livet, den lille om, hvordan man har tænkt sig at komme gennem dagen.

Dette her var ikke hans egen kursiv – desværre – den stammede fra lektor Grundenius. Af alle de mere eller mindre sære lærere, han var stødt på under sine tre år på Vadsbo Gymnasium, var det Grundenius, som havde gjort det største indtryk på Rickard Berglund. Dominerende og uberegnelig, nogle gange direkte lunefuldt, men altid interessant at lytte til. Oftest både overraskende og skarpsynet i sine iagttagelser og problemformuleringer. Religion og filosofi. Et ry for at være nærig med karaktererne, men Rickard havde fået gode karakterer i begge fag. Svært at vide, om han virkelig var det værd. Svært at bedømme sine egne evner.

Under alle omstændigheder havde han en stor og en lille plan. Mens han traskede videre langs åen i retning af domkirken, hvis spidse tårne så ud, som om de bevægede sig let mod den skyede himmel, dukkede den store plan op i hovedet på ham. *Livet*. Rickard Emmanuel Berglunds tid på jorden, sådan som den var udregnet og tænkt.

Teologi.

Dette var fundamentet. Det var den ager, han var sat til at dyrke, eller hvordan man nu skulle formulere det. Han havde ikke truffet beslutningen på noget bestemt tidspunkt, i hvert fald kunne han ikke huske sådan et tidspunkt. Det var snarere en beslutning, som havde hvilet i ham, ubevægeligt og skæbnebestemt i en lang række år. Måske havde han allerede fået den ind med modermælken. For der var en gud, derom havde han været sikker i hele sit bevidste liv. Men i forbindelse med far Josefs død havde han også forstået, at det ikke handlede om barndommens trygge og venlige aftenbøns-gud, og at sagen var mere kompliceret end som så. Betydelig mere kompliceret.

Værd at udforske.

Josef Berglund havde været præst i frimenigheden Aronsbrødrene, en tidlig aflægger af Missionen, men menighedens samlede bønner under deres hyrdes sidste svære tid havde ikke lindret hans lidelser det mindste. Det havde sønnens og hans hustrus bønner heller ikke, og det var først og fremmest det, der havde fremkaldt Rickard Berglunds nuancerede gudsbillede.

Hvorfor hører han ikke vore bønner?

Eller hvis han hører dem, hvorfor efterkommer han da ikke vore enkle ønsker? Hvorfor lader han de rettroende lide?

Da han ved nogle få lejligheder havde drøftet disse spørgsmål med sin mor, havde hun, uden at tøve det mindste, erklæret, at det ikke var menneskers sag at gøre sig forestillinger om *Hans* dybere hensigter og bevæggrunde. Thi menneskenes forenkledede tolkninger af godt og ondt var altid i det større, hinsides perspektiv forudbestemt til at lide skibbrud. End ikke en tildragelse som en simpel, gudsfrygtig frikirkepræsts lidelser og død kan vi med sikkerhed forstå og vurdere.

Noget i den retning plus en del mere af samme slags. Men Rickard Berglund ønskede at gøre sig den slags forestillinger. Han krævede også forståelse, selv da hans mor hævdede, at den slags ambitioner lignede åndeligt hovmod, og ved det stoppede deres samtale som oftest. Han kunne ikke udfordre hende her. Hvis det var en kamp med Gud, som krævedes, så var det noget, han var nødt til at klare selv. Rickard og Vorherre? Meningen med hans liv?

Han nåede frem til den mørke port. Domkirkepladsen badede sig i masser af solskin, men de tunge døre ind til helligdommen var omhyggeligt lukkede og lå i skygge. Han bestemte sig for ikke at gå ind – eller havde allerede bestemt sig for det, da han lagde planer for dagen i toget, rettere sagt. Det var for tidligt, først ville han se dens yderside, den mægtige, let truende arkitektur. Han ville også finde dekanbygningen, hvor teologi holdt til. Det måtte vel være den store, firkantede klods syd for kirken ... eller var det vest for? Han var allerede usikker på verdenshjørnerne ... og den betydeligt fredeligere udseende kirkebygning længere væk var

naturligvis *Den Hellige Trefoldighed*. Bondekirken, som den hed i folkemunde. Rickard Berglund havde studeret byens vigtigste seværdigheder i billedbogen *Uppsala før og nu*, som han havde fået af sin mor på sin tyveårs fødselsdag i april. Hun var lige så indforstået med hans livsplan, som han selv var, og nogle gange kunne han godt undre sig over den selvfølgelighed og den kompromisløse accept af fremtidsudsigterne. Var det virkelig så enkelt? Burde der i det mindste ikke have været en mulighed for at forkaste dem?

Han fortsatte forbi Dekanhuset, rundede Bondekirken og gik via en trappe og en kort skråning ned til Drottninggatan. Oppe til højre kunne han se det imponante bibliotek, og længere oppe på bakken kunne han ane slottet imellem træernes blade. På Slottsbacken blomstrede hæg og syrener, det havde været et sent og tøvende forår, og han tænkte, at det var smukt. Han passerede Drottninggatan, gik videre ned ad en gade, der passende nok hed Nedre Slottsgatan, og endte så på et konditori over for en kunstig, aflang dam. Gråænder, et par svaner og en del andre, ukendte vandfugle flød rundt i behagelig, afslappet sommerstemning, eller sådan så det i hvert fald ud. Man kunne jo aldrig vide den slags. Han bestilte en kande kaffe, et stykke brød med ost og kogt medister – dette indgik også i planen, kunne han huske, fornøjet ved at have gennemført alle disse indledende skridt så enkelt og elegant. Han havde ikke haft brug for at spørge om vej en eneste gang, og alligevel havde han indtaget alt det, han havde tænkt sig. Fyrisåen. Domkirken og Det Teologiske Fakultet. Gustavianum og universitetsbygningen. Carolina Rediviva, slottet på afstand samt et konditori, der havde udeservering. *Indtaget*.

Klokken var endnu ikke mere end et kvarter over tolv. Han tog en bid af sit smørrebrød, drak en slurk kaffe og fandt indkaldelsesordren frem fra taskens yderlomme. Tøvede et sekund, men tog så også den tykke bog frem og placerede den varsomt på bordet. Sørgede omhyggeligt for først at sikre sig, at bordpladen var pletfri. *Skrifter i udvalg. Søren Kierkegaard*. Han havde læst omkring fyre sider i toget, og nu tænkte han atter på det, som han havde tænkt over på busholdepladsen hjemme i Hova. I Hova var der sandsynligvis ikke et eneste menneske, som læste Kierkegaard,

og hvor mange kunne det muligvis dreje sig om i Uppsala? Hundrede? Tusind?

Og de andre? Schopenhauer. Nietzsche. Kant. Og de nye filosoffer ikke at forglemme ... Althusser, Marcuse, og hvad de nu hed. Det var en tiltalende tanke, at det i denne by meget vel kunne ske, at nogen ved et nabobord i et konditori som det her eller i køen i butikken havde kendskab til både Hegel og Sartre.

Rickard Berglund havde en kanon, en læseliste over alle de forfattere, han havde i sinde at stifte bekendtskab med i det kommende år. Inden han for alvor gik i gang med teologien. Måske skulle han ligefrem snuse en smule til Marx og Lenin, bare for at orientere sig. Intet menneskeligt bør være dig fremmed, havde Grundenius forsøgt at indskærpe dem ... *og heller ikke noget umenneskeligt*. Hvis du ikke studerer din modstander, vil du aldrig kunne besejre ham.

Rickard troede ikke på kommunismen. USA's krig ude i Vietnam var sikkert uretfærdig på mange måder, men det var ikke hele sandheden. Stalin havde flere liv på samvittigheden end Hitler, man kunne bare slå op i historiebøgerne, og Rickard følte en næsten fysisk uvilje mod demonstrationer. Ophidsede folkemængder, slagord og forenklet demagogi skræmte ham. Med hippiebevægelsen og popmusikken og alle de langhårede frihedskæmpere var det på samme måde. Det angik ligesom ikke ham. Rickard Berglund håbede eller forudsatte snarere, at han ville finde en modgift mod alle disse tidens gidsler i omgivelser, der åndede klassisk dannelse og tradition. Alma Mater, jerum, jerum ... tids nok, tænkte han, tids nok skal jeg få fodfæste i denne by.

Han læste den kortfattede tekst på indkaldelsesordren, som han havde læst hundrede gange før.

Sted: HUS. Hærens Underofficersskole, Dag Hammarskjölds Väg 36, henvendelse ved vagten.

Tid: Mandag den 9. juni 1969 mellem klokken 13.00 og klokken 21.00.

Uddannelsens varighed: Femten måneder. Hjemsendelse den 28. august 1970.

Når Rickard Berglund forsøgte at forestille sig al denne tid, alle

disse dage med totalt ukendt indhold og ukendte forudsætninger, var der noget i hans strube, der var ved at snøre sig sammen. Hvis han ikke bekæmpede det, så kunne det meget vel ende med at bryde, sådan føltes det.

Måske ville han ikke kunne holde til det?

Måske ville han blive sendt hjem til Hova med besked om, at han var blevet kasseret efter et par uger. Hvordan kunne man vide, om man duede?

Eller også ville han blive flyttet til en anden post ved et andet regiment et andet sted i landet. Det ville være endnu værre. I det informationsmateriale, han havde fået, stod der, at det kunne ende på den måde. Ti til femten procent af dem, der blev udtaget til stabsuddannelsen, måtte forvente den skæbne. Tænk hvis han endte i Boden? Eller i Karlsborg? Uppsala havde været en gevinst i værnepligtslotteriet, men nu drejede det sig om ikke at sætte gevinsten over styr ... han sukkede og indså, at det var præcis disse dystre toner, som han havde lovet sig selv ikke at blive et offer for.

For planen lå fast. Femten måneders værnepligt ved Stabs- og Forbindelsesskolen, derefter et antal semestre på Teologi – fire eller fem år, det måtte tiden vise. Derefter præstevielse og så ud i landet for at udbrede Ordet.

Ganske enkelt.

Og havde man udstået elleve måneder på Lapidus Beton A/S, så kunne man nok klare det meste. Det var morbror Torsten, som havde fået ham ind på armeringsafdelingen tre dage efter studentereksamen, og hvordan det nu end forholdt sig med dannelsen i Hova-Gullspång, så var han i hvert fald den eneste, som læste Hjalmar Bergman og Bunyan i kaffepauserne på Lapidus.

Det havde da skabt visse konflikter, men det var forbi nu. Han havde forladt både betonindustrien og hjemmet på Fimbulgatan. Og drengæværelset, hvor han havde boet, så længe han kunne huske tilbage. Hans mor havde forsøgt at bekæmpe gråden i køkkenet her til morgen, men uden held.

Du lader mig alene tilbage, Rickard, havde hun snøftet. Men sådan må det være, og husk så, at der altid er en vej tilbage til barndomshjemmets dør.

Det var selvfølgelig noget, hun havde udtænkt i forvejen, og det havde lydt lidt ligesom noget, der stod på et broderet lærredsstykke over en træsofa. Hun talte mere og mere på den måde efter pastorens død, og langt inde skammede han sig over den frihedsfølelse, som boblede op i ham, så snart han var kommet ud ad døren.

Frihedsfølelse når man stod over for at skulle aftjene sin værnepligt? Det var nok ikke noget, man skulle tale højt om, men det var præcis den stemning, han bar på. I dag begyndte livet for alvor, sådan var det virkelig. Han havde set frem til den her dato hele foråret, og mens han nu sad og betragtede alle disse ukendte ænder og ukendte svaner og disse ukendte mennesker, der spadserede forbi på fortovet, tænkte han, at han aldrig – hvad der end skete med hans liv, og hvordan det end kom til at gå med den store plan – ville glemme denne stund. Konditori Fuglesangen i Uppsala midt på dagen den 9. juni 1969. Han forestillede sig, han ville vende tilbage hertil på den dato hvert år, sidde her og filosofere en smule, tænke bagud og tænke fremad også.

Men her blev tankestrømmen afbrudt lige med ét, ved at en skygge faldt hen over bordet, og ved at skyggens ejermand annoncerede sin tilstedeværelse gennem en diskret rømmen.

“Ser man det. Kierkegaard. Ikke ilde.”

Rickard Berglund så op. En høj ung mand i cowboybukser, T-shirt og en opknappet flannelsskjorte stod og betragtede ham. En skæv, mørk hårlok hang ned og dækkede det halve af ansigtet. Et bredt smil. Han slog ud med hånden mod den tomme stol inde ved væggen.

“Undskyld mig. Men der er ting, som jeg ikke kan undlade at kommentere. Må jeg sætte mig?”

Rickard nikkede og gemte indkaldelsesordren væk.

“Jeg så også den der.”

“Hvilken? Indkaldelses ...?”

“Nemlig. Og jeg gætter på, at du ikke skal gøre tjeneste ved linjeafdelingen?”

Han trak stolen ud og satte sig. Lagde det ene ben over det

andet og trak en pakke cigaretter op af brystlommen.

“Vil du have?”

“Nej tak. Jeg ryger ikke.”

“Fornuftigt.”

Rickard forsøgte sig med et smil. “Hvordan gættede du, at jeg ikke skulle til linjeafdelingen?”

Hans nyvundne bordfælle tændte en cigaret med en Zippo-lygter og blæste en røgsky ud i luften. “Fordi du ikke ligner en pæleorm.”

“En pæleorm?”

“Sådan kaldes de. Syvende kompagni. Der er ikke mange Nobelpristagere i den afdeling. Nej, jeg går ud fra, at du skal gøre tjeneste i staben. Er du tolk eller underofficer?”

“Underofficer,” svarede Rickard og trak vejret dybt.

“Det samme her. Undskyld, men jeg har ikke præsenteret mig. Tomas Winckler.”

Han rakte hånden hen over bordet, og Rickard tog den.

“Rickard Berglund.”

“Fint. Jeg håber, at vi ender sammen. Jeg trives bedst blandt dannede mennesker.”

Han pegede på bogen, og Rickard kunne mærke, at han rødmede.

“Du ... jeg mener, du skal også melde dig i dag altså?”

Tomas Winckler nikkede. “Ja da. Vi kan drysse derud sammen, hvis du vil. Eller har du andre planer?”

Rickard nikkede og rystede på hovedet i en og samme forvirrede bevægelse. En servitrice kom og anbragte en kop kaffe og en kanelbolle foran Tomas Winckler. Han skoddede sin cigaret og lo.

“Jeg så dig gennem vinduet, da jeg bestilte,” forklarede han. “Både bogen og indkaldelsesordren. Og da de ikke læser danske filosoffer i syvende kompagni, gik jeg ud fra, at vi måske skulle være soldaterkammerater. Hvor kommer du fra? Ikke Uppsala i hvert fald.”

“Nej.”

Som sædvanlig var det svært at indrømme, at man havde levet næsten hele sit liv i Hova, men han kunne også godt se, at tiden

ikke var til at komme med let gennemskuelige løgne. "Hova. Hvis du ellers ved, hvor det er. Og Mariestad. Jeg gik på gymnasiet i Mariestad."

Tomas Winckler nikkede. "Jeg ville have gættet på noget i den stil ud fra dialekten. Og hvor placerer du så mig i vores aflange land?"

Rickard tænkte efter. "Oppe mod nord?"

"Korrekt."

"Men ikke specielt langt oppe?"

"Det kommer an på, hvordan man ser på det."

"Sundsvall?"

Tomas Winckler stillede sin kaffekop fra sig med et smæld. "Det var fandens. Nu er jeg imponeret. Her forsøger man at tale rigssvensk, og så placerer du én med det samme det helt rigtige sted. Det var som sagt fandens."

Rickard lo og trak undskyldende på skuldrene.

"Det var bare held," forsikrede han. "Har du været i Uppsala før?"

"Et par gange. Min familie har en lejlighed her i byen. Og du?"

"Nej," indrømmede Rickard. "Jeg har sat mine ben her for første gang i dag. Men jeg bliver her nok for at studere ... bagefter. Det er en god by, ikke?"

"Fantastisk," forsikrede Tomas Winckler og strøg hårløkken væk fra ansigtet. "I det mindste så længe man er under trediv. Og det er man jo. Hvad har du tænkt dig at læse?"

"Jeg har ikke besluttet mig endnu."

"Jaså? Heller ikke jeg. Men selvfølgelig bliver jeg her nogle år."

Herregud, tænkte Rickard med en pludselig indsigt. Jeg sidder her og snakker med en, som jeg vil komme til at kende resten af mit liv. Jeg, der knap siger hej til mine gymnasiekammerater et år efter eksamen.

Tomas Winckler løftede bogen op og studerede bagsideteksten. "Jeg har kun læst ham i uddrag," forklarede han. "Men han er skarp, ham danskeren. Forbandet skarp."

"Jeg er lige begyndt på den," indrømmede Rickard. "Hvad læser du selv for tiden?"

Tomas Winckler undveg spørgsmålet. Læned sig tilbage og tændte atter sin slukkede cigaret. "Hvis du skulle beskrive dig selv i en eneste sætning," sagde han, "hvordan ville du så formulere dig?"

"En eneste sætning?"

"Ja."

Rickard Berglund tænkte sig om lidt. "Jeg er en ung mand, der ikke bryder sig om tirsdage," svarede han så.

Tomas Winckler betragtede ham forundret. Derefter brast de begge to i latter.

2

Møghund, tænkte Elis Bengtsson.

Derefter dannede han en tragt med hænderne foran munden og trak vejret, så dybt som han kunne.

“Luther!”

Han gentog proceduren. Mod alle verdenshjørner.

Derefter satte han sig på en træstub og ventede. Det gav ingen mening at løbe omkring og lede efter møghunden, tænkte han. Det var bedre bare at sidde stille og lade dyret lede efter ham.

Det havde årene lært ham. Hunde har bedre lugtesans end mennesker, og hvis de ellers vil, så finder de altid tilbage til deres herre.

Luther var hans niende hund, hverken mere eller mindre, og alle havde de haft navn efter berømte personer: Galileo, Napoleon, Madame Curie, Stalin, Voltaire, Doktor Crippen, Nebukadnesar og Putte Kock – ishockeyspilleren.

Og så Luther altså. Fire år gammel, halvt setter og halvt støver og under normale omstændigheder et meget intelligent dyr. Men nu havde han tilsyneladende fået en fært, til trods for at Elis Bengtsson aldrig havde anvendt ham til jagt. Nogle gange virkede end ikke den bedste træning og opdragelse, sådan var det nu engang.

Han var forsvundet ovre ved Alkæret og nu – en halv time efter oppe ved Gåsaskrænten, hvor de plejede at holde en pause og få sig en godbid, var han stadigvæk forsvundet.

Elis Bengtsson så på uret. Fem minutter i to. Han havde lovet at være hjemme klokken halv tre for at køre Märta til lægehuset.

Tåbelige kvindemenneske, tænkte han. Hvorfor kunne hun ikke tage bilen selv?

Men da han tænkte efter, var det nok bedst, at hun ikke satte sig bag rattet. Hun havde haft kørekort siden 1955, men havde ikke brugt det til noget siden 1969, hvor hun bakkede ind i en affaldsbeholder på Norra Torg i Kymlinge. Elis selv havde befundet sig mellem affaldsbeholderen og den bagerste kofanger lige til sidste sekund, og det var en fandens historie.

Selv havde han syvoghalvtreds skadesfri år i bagagen, og hvis han bare kunne bevare sit helbred, så havde han tænkt sig at blive ved med at køre bil frem til sin egen begravelse.

Og der var ingen grund til at frygte, at han ikke skulle bevare sit gode helbred. Det var Märta, der var lidt svag i koderne, ikke han. Knogleskørhed, åreforkalkning, svimmelhed, og guderne måtte vide hvad. Hvad dagens undersøgelse handlede om, havde han allerede glemt. Hvis han nogensinde havde vidst det.

Han sukkede, rejste sig besværligt fra træstubben og tænkte sig om. Gik et stykke op ad skrænten, før han råbte igen.

“Luther!”

I alle fire verdenshjørner igen, det var planen, men han var kun nået til det andet, da han pludselig hørte gøen nede fra Gåsakløften.

Han råbte i samme retning en gang til, og endnu en gang fik han svar.

Gåsakløften, tænkte han. Hvad fanden?

Bagefter, når han fortalte om det – til Märta og den enbenede og nysgerrige Olle Mårdbäck fra nabohuset og til politiet – ville han gerne fremstille det, som om han havde haft en forudanelse.

At han, allerede da han hørte Luthers gøen første gang, forstod, hvad det var, som ventede nede i kløften.

Gåsakløften. Han var egentlig ikke sikker på, hvad den hed, men det navn havde den fået første gang. Gåsaklippen og Gåsaskrænten var vedtagne betegnelser, men Gåsakløften? Han vidste det ikke.

Sidste gang. Hvor mange år var det siden? 1975.

Femogtredive år med andre ord. En menneskealder, som man siger.

Men antagelig havde han ikke haft nogen forudannelser. Hvis han skulle være ærlig. Det var ikke, før han stod deroppe på kanten og stirrede ned på Luther og liget, som lå der – begge to befandt sig godt og vel femogtyve meter neden for ham – at det gamle dukkede op.

Men da det først var der, så gjorde tanken ham svimmel. Jeg drømmer, tænkte Elis Bengtsson. Det er umuligt, at det samme sker en gang til.

Det var nok godt, at der voksede et ungt birketræ ude ved kanten, for hvis ikke Elis Bengtsson havde fået fat i det, så kunne det meget vel være sluttet med, at også han havde endt sine dage i Gåsakløften.

“Hvad er det, du siger?”

“Jeg siger, at du skal ringe til politiet. Der ligger et dødt menneske i Gåsakløften.”

“En til?” sagde Märta.

“En til,” sagde Elis. “Men det er femogtredivе år siden sidste gang.”

“Herre, min skaber,” sagde Märta.

“Ring til politiet og få dem herud,” sagde Elis. “Og skynd dig. Jeg og Luther bliver her og holder vagt. Og lægehuset kan du glemme i dag.”

“Men Elis, lægehuset er i morgen. Det er søndag i dag.”

“Er det søndag?”

“Ja.”

“Det spiller vel for fænden ingen rolle, hvad dag det er. Gør nu for en gangs skyld, som jeg siger, og ring til politiet.”

“Ja ja,” sagde Märta. “Men når du nu har så travlt, hvorfor ringer du så ikke selv til politiet direkte?”

“Fordi jeg kun har en mobiltelefon,” svarede Elis arrigt. “Man taler ikke med politiet i en mobiltelefon.”

“Javel,” sagde Märta, hvorefter han lagde på.

Kvinder, tænkte han.

“Hold kæft, Luther!” råbte han så. “Jeg kommer ned.”

Og af en eller anden grund tav hunden.